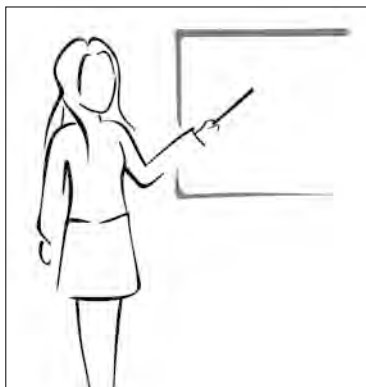

Færre kvinnelige professorer

Tilstandsrapporten for høyere utdanning viser at andelen kvinner blant nytnevnte professorer går nedover. I 2012 var andelen på 36 prosent. I 2013 hadde den sunket til 33 prosent.

Ved statlige høyskoler var nedgangen enda større. Her gikk andelen kvinner blant nytnevnte professorer ned fra 39 prosent i 2012 til 30 prosent i fjor. Det er spesielt innen teknologi og matematisk-naturvitenskapelige fag at andelen nye kvinnelige professorer er lav.

Totalt sett er hver fjerde professor her i landet kvinne.

Fortsatt 200 år

Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO) feirer sitt tohundreårsjubileum i hele år. Også i høst er det lørdagsseminarer som er åpne for alle. De to siste seminarne tematiserer henholdsvis 'Kampen mot kreft', den 8. november, og 'Fremtidens helseutfordringer', den 6. desember. Stedet er Gamle Festsal i Urbygningen på Universitetsplassen i Oslo og tidspunktet er kl. 13.00–15.00, for begge seminarne.

Kampen mot kreft-seminaret tar opp at stadig flere overlever kreft og spør: Hvordan er livet etter sykdommen? Hvilke utfordringer venter en tidligere kreftpasient? Og har vi råd til å ta i bruk alle nye behandlingstyper, uansett kostander?

Fremtidens helseutfordringer den 6. desember vil se nærmere på at befolkningssammensetningen endrer seg. Flere eldre og innvandrere gir nye helseutfordringer i fremtiden. Hvordan skal helsevesenet møte disse?

Forskningsmagasinet Apollon markerer også 200-årsjubileet ved at de har viet høstens første utgave til å presentere nyere forskning fra Det medisinske fakultet i Oslo.

Lettere tilgang til prøver

Flere sykehus etablerer nå ordninger hvor pasientene rutinemessig blir spurt om prøvene de avgir kan bli brukt til forskning, skriver bladet Forskerforum.

Rundt 25–30 millioner prøver ligger i dag i kliniske biobanker her i landet, oftest uten eksplisitt samtykke, ifølge forskning.no. Prøvene er tatt for andre formål enn forskning, som for eksempel diagnostisering eller behandling.

Her ligger kanskje nøkkelen til behandling av mange av de store folkesykdommene, som kreft, hjerte-karsykdommer, diabetes og Alzheimer, sier Forskerforum.

Barn rammes av artrose

Artrose, eller slitasjegikt, forbindes gjerne med eldre mennesker. Ny forskning viser imidlertid oppsiktsvekkende høy forekomst av kjeveleddsartrose hos barn og unge, skriver www.odont.uio.no.

I Norge tar det ofte lang tid for barn og ungdom med ansiktssmerter og kjevefunksjonsproblem å få hjelp til diagnose og behandling.

Årsakene til sykdommen er sammensatt og delvis ukjent. Tidligere har man generelt trodd at artrose kom av økt belastning eller langvarig slitasje av et ledd. De siste 10–20 årene har studier imidlertid vist at sykdommen er mer kompleks, hvor flere av kroppens syste-

mer er involvert i en betennelsesprosess.

– Jeg har sett røntgenbilder av kjeveledd til ungdom som ser ut som kjeveledd hos pasienter over 50 år, sier tannlege og doktorgradskandidat Anna-Karin Abrahamsson, som forsker på kjeveleddsartrose ved Det odontologiske fakultet i Oslo og har unge pasienter med ansiktssmerter og kjevefunksjonsforstyrrelser som spesialfelt.

– Muskulære smerter i ansiktet er vanligst, men nyere studier tyder på at forekomsten av sykdom i kjeveleddet (leddpatologi) er overraskende høy, utdyper Abrahamsson. Ofte opptrer muskulære smerter og leddpatologi samtidig. To relativt store røntgenstudier har konkludert med at mellom en fjerdedel og en tredjedel av ungdom med ansiktssmerter og/eller forstyrrelser i kjevefunksjonalitet har forandringer i kjevebenet som tilsvarer artrose.

Tallene er oppsiktsvekkende, mener Abrahamsson. – Innen medisinske kretser er det fortsatt relativt ukjent at barn og unge kan få en slik diagnose da dette er en sykdom som assosieres med voksne og eldre.

I kneledd har forskning også vist at artrose forekommer hos de unge. En ny amerikansk studie rapporterer om en høy forekomst av bruskskader hos overvektige ungdom og barn med knesmerter.

– Munnen og kjeven er en forutsetning for mange av våre primære behov, og om det oppstår problemer her, kan det både få fysiske, psykiske og sosiale konsekvenser. Jeg har møtt ungdom som har problemer med å spise, som har så vondt at de ikke kan konsentrere seg på skolen, som ikke kan kysse kjæresten sin, og som sier nei til å spise med venner for de ikke kan gape eller

fordi kjeven lager så høye lyder, forteller Abrahamsson.

– Det er viktig at helsepersonell, enten det er tannleger eller leger, som skal behandle barn med ansiktssmerter er klar over at barn og unge kan rammes av artrose. Problemene må bli tatt på alvor slik at diagnose og behandling ikke forsinkes, sier Abrahamsson.

En rapport fra Helsedirektoratet i 2011 konkluderer det med at tannlegers kompetanse om utredning og behandling av pasienter med ansiktssmerter og kjevefunksjonsforstyrrelser bør heves. Som en konsekvens av mangelfull kunnskap om sykdommen har Det odontologiske fakultet ved UiO økt omfanget av undervisningen innen området i den nye studieplanen for tannlegestudentene.

Torgersens sak er styrket

Borgarting lagmannsrett har enstemmig opphevet en dom fra Oslo tingrett etter at Fredrik Fasting Torgersen gikk til søksmål mot staten og Kommisjonen for gjenopptagelse av straffesaker.

Torgersen og hans advokat, Jan Tennøe, fikk opprinnelig ikke medhold i at lagmannsrettens fellende dom fra 16. juni 1958 kunne prøves på nytt og at kommisjonens avslag fra 2006 og 2010 om ikke å gjenoppta saken skulle erklæres som ugyldige.

Dommen i lagmannsretten er en opphevelse av tingrettens avgjørelse og saken må derfor til ny behandling i første rettsinstans.

Overfor lagmannsretten påberopte Tennøe, på vegne av Torgersen, seg saksbehandlingsfeil og uriktig rettsanvendelse, i tillegg til at det var lagt til

grunn en feilaktig og for snever forståelse av rekkevidden av domstolenes adgang til å prøve Gjenopptakelseskommisjonens avgjørelse og nektelse av å få prøvet drapssaken fra 1957 på nytt.

I domspremissene viser lagmannsretten til et omfattende prosesskriv fra Torgersens side, som i stor utstrekning behandler kommisjonens bevisbedømmelse. Der fastholdes det at feilene ved bevisbedømmelse er så grove at det foreligger en saksbehandlingsfeil.

Når tingretten ikke har behandlet spørsmålet om saksbehandlingsfeil, innebærer dette en så stor feil at dommen derfor må oppheves. Det innebærer også at Torgersen har krav på å få dekket sine saksomkostninger for lagmannsretten som beløper seg til 46 000 kroner pluss merverdiavgift og rettsgebyr.

– Jeg er glad for at en uredelig tingrettsdom nå er opphevet, fastslår en fornøyd prosessfullmektig for Torgersen, Jan Tennøe. Han er ikke i tvil om at denne avgjørelsen helt klart vil styrke Torgersens kamp for å få saken gjenopptatt, skriver VG.no.

Uavhengighet i fagpressen?

En av ti fagpresseredaktører har opplevd at eiere eller styre har forsøkt å instruere eller overprøve dem i redaksjonelle spørsmål. Det viser en undersøkelse i regi av Den norske fagpresses forening, der Tidende er medlem.

Undersøkelsen bygger på intervjuer med både utgivere, redaktører og journalister i fagpressen, og analysen av undersøkelsen er gjort av tidligere generalsekretær i Norsk Redaktørforening, Nils E. Øy. Norsk Redaktørforening har også støttet gjennomføringen av undersøkelsen økonomisk. Les mer og last ned rapporten på <http://fagpressen.no/Informasjonssaker/2014/Hvor-uavhengige-er-redaksjonene-i-Fagpressen>.

På nett

Smarttelefonens nye helseapper

Både Apple, Google og Samsung kommer med apper hvor alle helseopplysninger, som f.eks. søvn, hjerterytme, oksygenverdier, kaloriforbruk, blodsukker, kolesterol kan samles på ett sted. Appen

samler informasjon fra sensorer i klokker og armbånd.

Ekspertene er ikke i tvil. Denne typen helseapplikasjoner som vi kan bruke på vår egen mobil, kommer til å revolusjonere helsehverdagen vår:

Direktør i Teknologirådet, Tore Tennøe, sier til VG at helsevesenet gjør lurt i å forberede seg på den revolusjonen dette kommer til å utgjøre. For det er ikke lenger bare helsevesenet som styrer denne utviklingen, det er også oss pasienter og forbrukere, legger han til.

Forsker Per Hasvold ved Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin (NST) er enig:

– Målinger som før var forbeholdt legekantorene vil nå bli mulig hjemme og til en billig penge. Smarttelefonen blir raskt den viktigste plattformen for direkte kontakt mellom helsetjenesten og borgerne, sier han til VG.

Mange helseapper er presise, og gir brukerne god informasjon. Konklusjonen er gjengitt i Journal of Internet Medical Research og studien friskmelder mange apper, etter at det har vært skrevet mye negativt om presisjonsnivået.

Frukt og grønt

Bama har lansert en app med norske oppskrifter for frukt og grønt. Oppskriftene er utarbeidet av superkokken Lise Finckenhagen, og over 100 familier har vært med og utarbeidet et smaksbarometer for hver rett.